

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

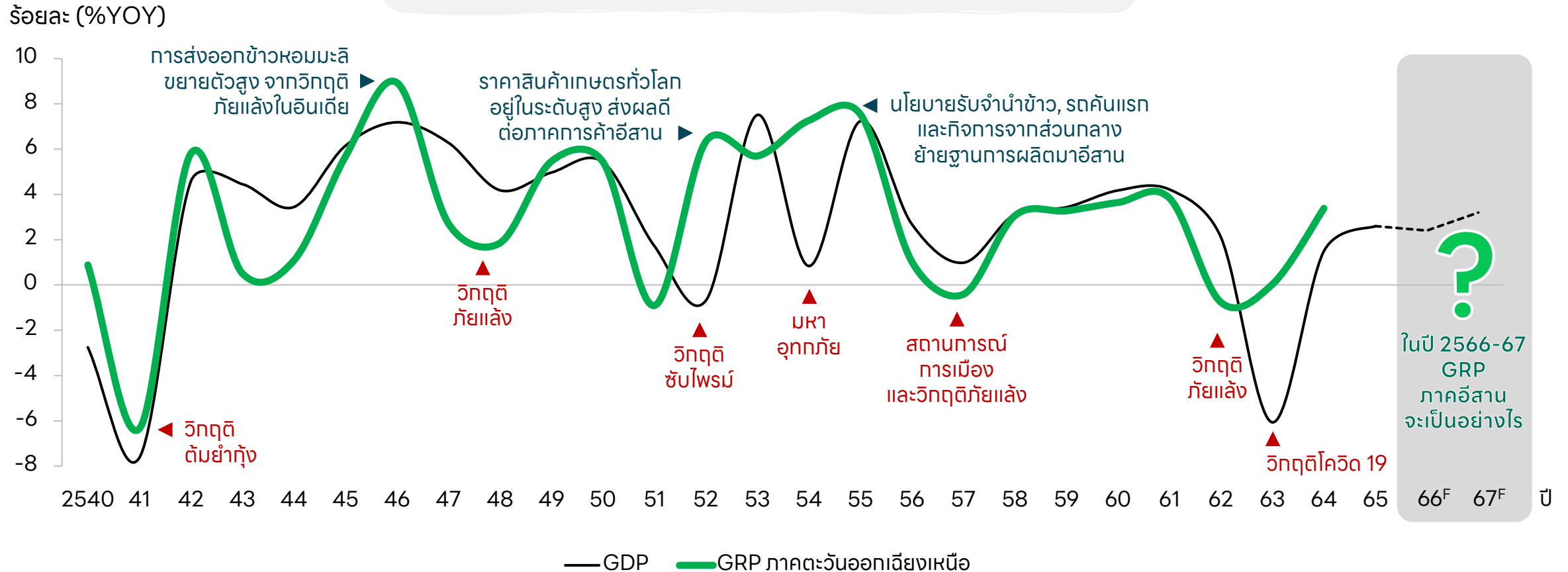
“ ชวนคุยทิศทางเศรษฐกิจ ชวนคิดปรับโครงสร้างภาคเกษตรอีสาน ”

งานสัมมนาวิชาการสัญจร
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2566
1 ธันวาคม 2566 ณ โรงแรมเซ็นทารา อุบล จังหวัดอุบลราชธานี

แบบจำลองภาคอีสาน ศึกษาและจัดทำประมาณการเศรษฐกิจภูมิภาค เพื่อตอบโจทย์พื้นที่

1) เศรษฐกิจอีสานและประเทศโตต่างกันทั้งขนาดและทิศทาง 2) ข้อมูลภูมิภาคจะช่วยสนับสนุนการวางแผนธุรกิจ

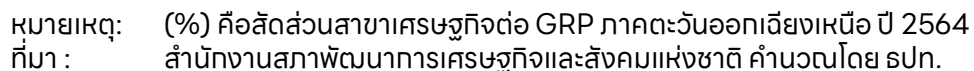
อัตราการขยายตัวของ GDP ประเทศ และ GRP ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย สปท., ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน ครั้งที่ 6/2566 (29 พ.ย. 2566) ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฉายภาพ 5 สาขาเศรษฐกิจสำคัญ
ครอบคลุมสัดส่วน 61% ของ GRP

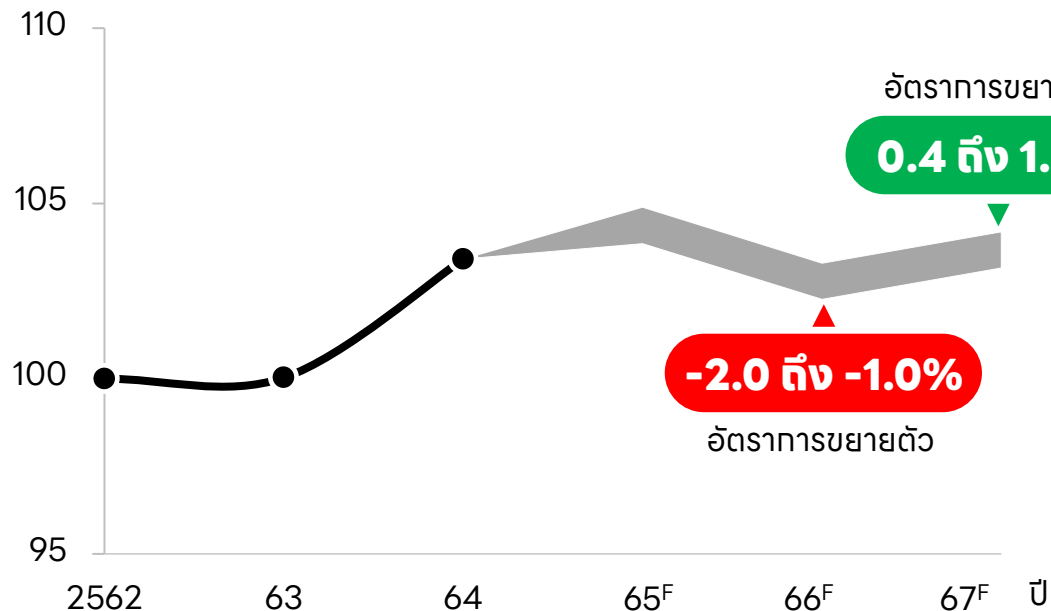
ทบทวนและเผยแพร่ปีละ 2 ครั้ง

ปี 2566 เศรษฐกิจอีสานมีแนวโน้มหดตัวเกือบทุกสาขาเศรษฐกิจ ยกเว้นภาคก่อสร้าง และจะกลับมาขยายตัวเล็กน้อยในปี 2567

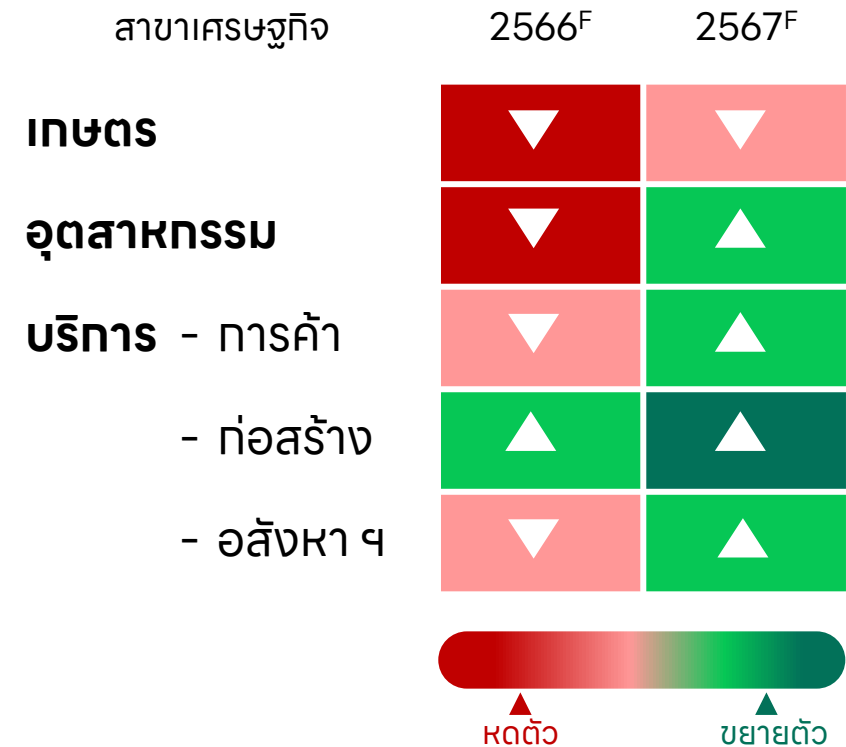
ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริง (Real GRP) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ดัชนี (ปี 2562 = 100)

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมาณการโดย ธปท.

แรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

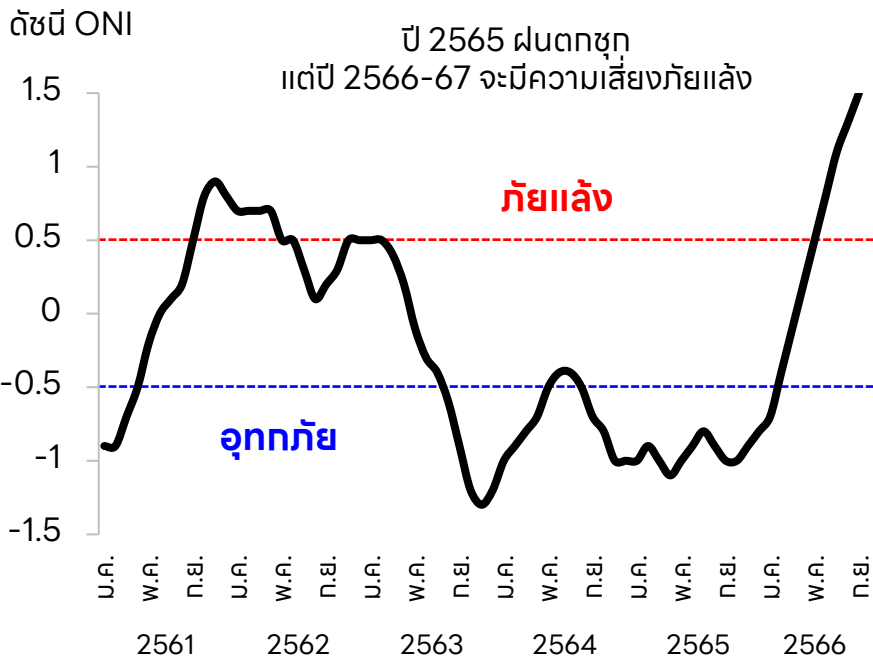
หมายเหตุ : แถบสีแสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงเทียบกับปีก่อนหน้า
ความเข้มของสีแสดงระดับความรุนแรง

ภาคเกษตรของอีสานคาดว่าจะหดตัว จากความเสี่ยงเอลนีโญที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิต
ตั้งแต่ปลายปี 2566 ต่อเนื่องถึงปี 2567 โดยเฉพาะ ข้าว อ้อย และมันสำปะหลัง

 2566^F ▼
[20% GRP] **2567^F** ▼

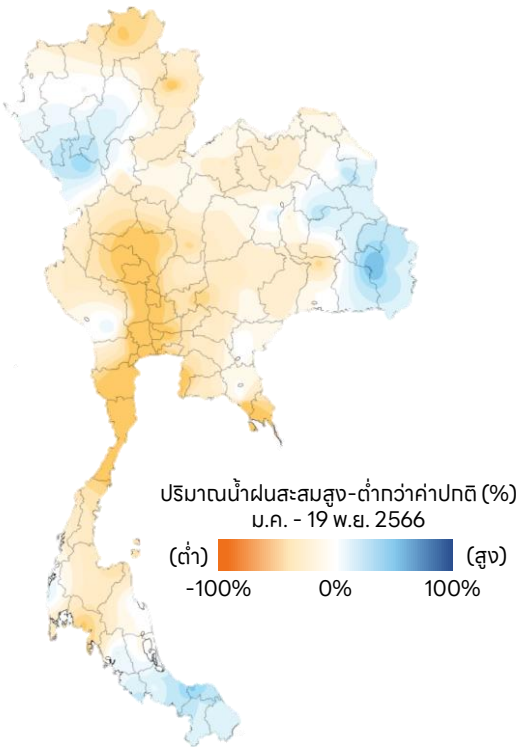
สภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน ส่งผลโดยตรงต่อผลผลิตในภาคเกษตร

ดัชนี Oceanic Niño Index (ONI)

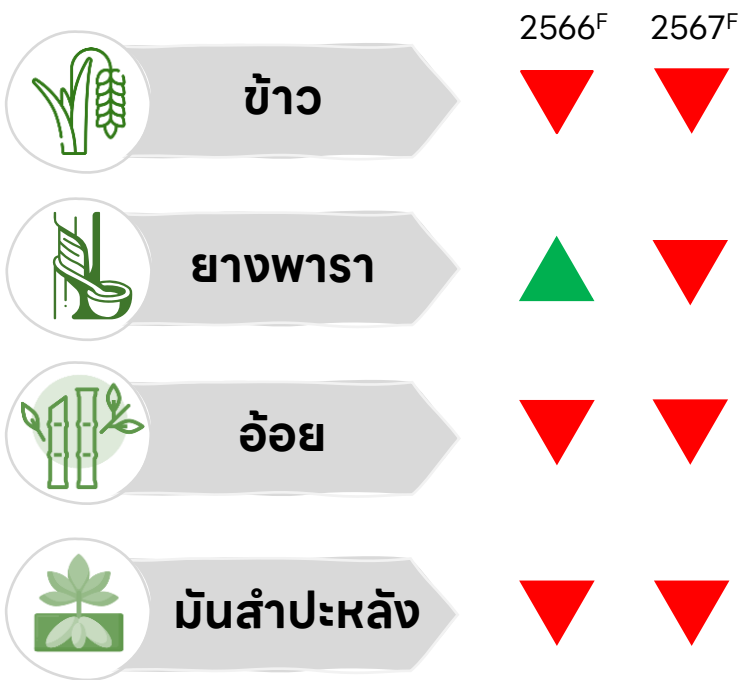
ที่มา: National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) คำนวณโดย ธกษ.

อีสานมีฝนกระจายตัวน้อย

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา

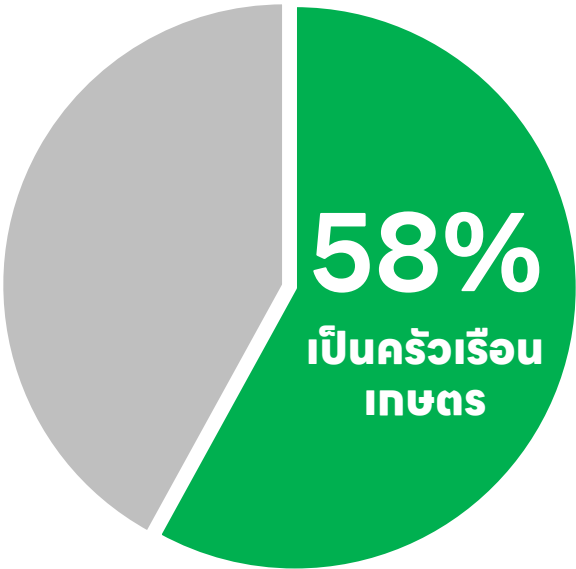
คาดการณ์ผลผลิตรายพืชเกษตรสำคัญ

หมายเหตุ: F คือ ข้อมูลประมาณการ, สัดส่วนมูลค่าผลผลิตพืชเกษตรอีสาน ข้าว 39% ยางพารา 17.5% อ้อย 13% มันสำปะหลัง 11.7%
ที่มา: สำนักเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลให้รายได้เกษตรกรมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มจังหวัดอีสานตอนล่าง

ครัวเรือนอีสานเกินครึ่งหนึ่ง อยู่ในภาคเกษตร

ที่มา : รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย สปท.

อีสานตอนบน : กาฬสินธุ์, ขอนแก่น, นครพนม, มหาสารคาม, มุกดาหาร, ร้อยเอ็ด, สกลนคร, หนองคาย, หนองบัวลำภู, อุดรธานี, เลย, บึงกาฬ
อีสานตอนล่าง : ชัยภูมิ, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, ยโสธร, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, อำนาจเจริญ, อุบลราชธานี

สัดส่วนมูลค่าผลผลิตเกษตรในภาคอีสาน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อีสานตอนล่าง

จำนวนครัวเรือนเกษตร 4.3 ล้าน

สัดส่วนมูลค่าปี 2565 (%)

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คำนวณโดย สปท.

ภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะหดตัวในปี 2566 ตามการชะลอตัวของอุปสงค์โลก และจะทยอยปรับตัวขึ้น ในปี 2567

2566^F
2567^F

ทิศทางการผลิตของสินค้าสำคัญในภาคอีสาน

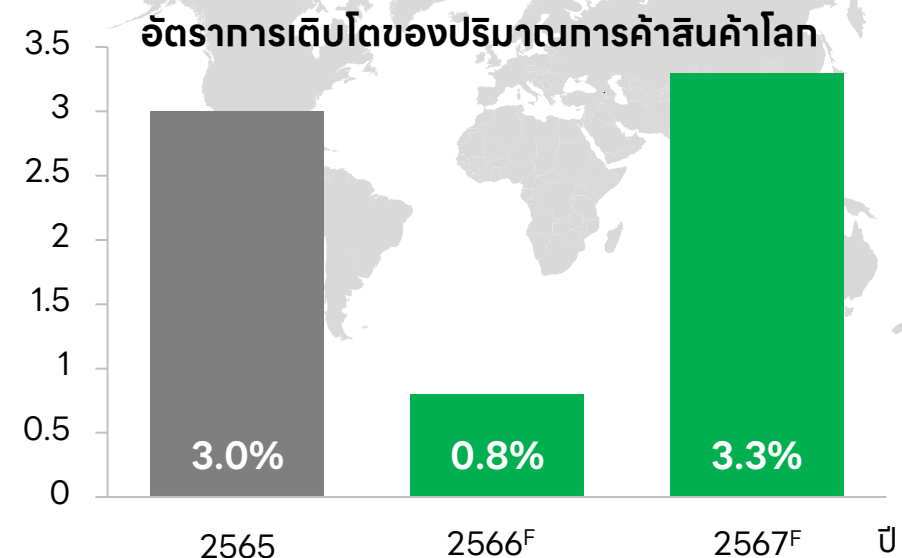
การผลิตภาคอุตสาหกรรม		2566 ^F	2567 ^F
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		▼	▲
สิ่งทอและเครื่องแต่งกาย		▼	▲
การสีข้าว		▲	▼
น้ำตาลทราย		▼	▼
แป้งมันสำปะหลัง		▼	▼

▲ % YoY ปรับดีขึ้นจากปีก่อน ▼ % YoY ปรับแย่ลงจากปีก่อน

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ *%YoY เทียบกับปีก่อน
ที่มา : ประมาณการโดย ธปท.

ปี 2566 การผลิตโดยรวมชะลอตามอุปสงค์โลก แต่คาดว่าจะฟื้นตัวตามทิศทางการค้าโลกในปี 2567

ร้อยละ (%YOY)

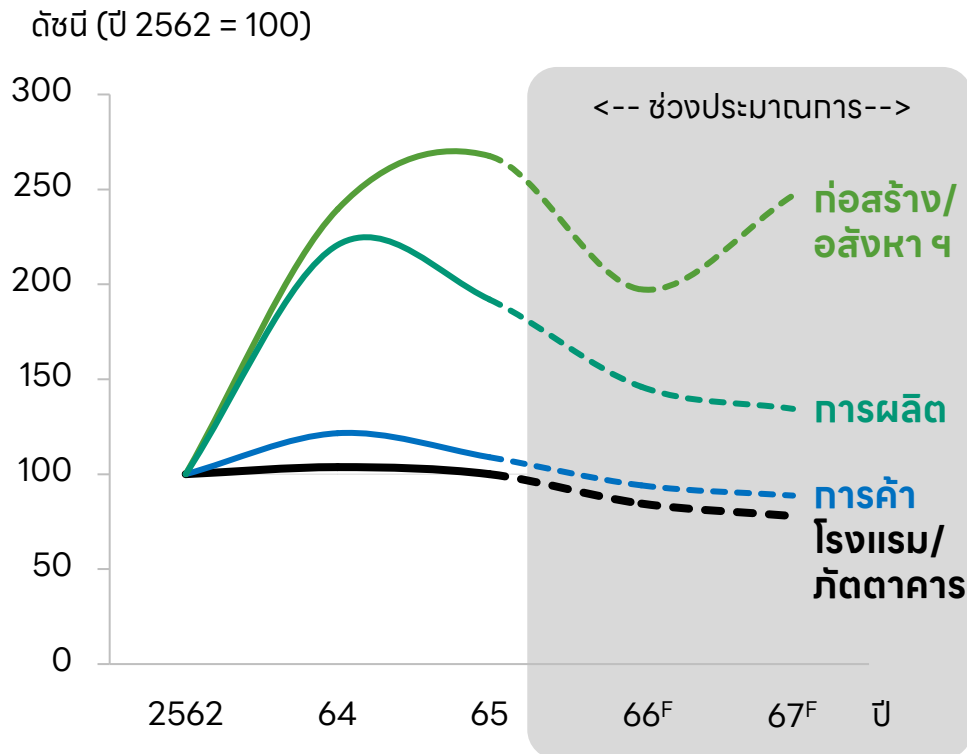
หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : WTO Global Trade Outlook and Statistics, Oct 2023

ภาคการค้า คาดว่า จะหดตัวในปี 2566 จากกำลังซื้อที่ลดลง และจะทยอยฟื้นตัวช้า ๆ ในปี 2567 จากรายได้นอกภาคเกษตรที่ปรับตัวขึ้น

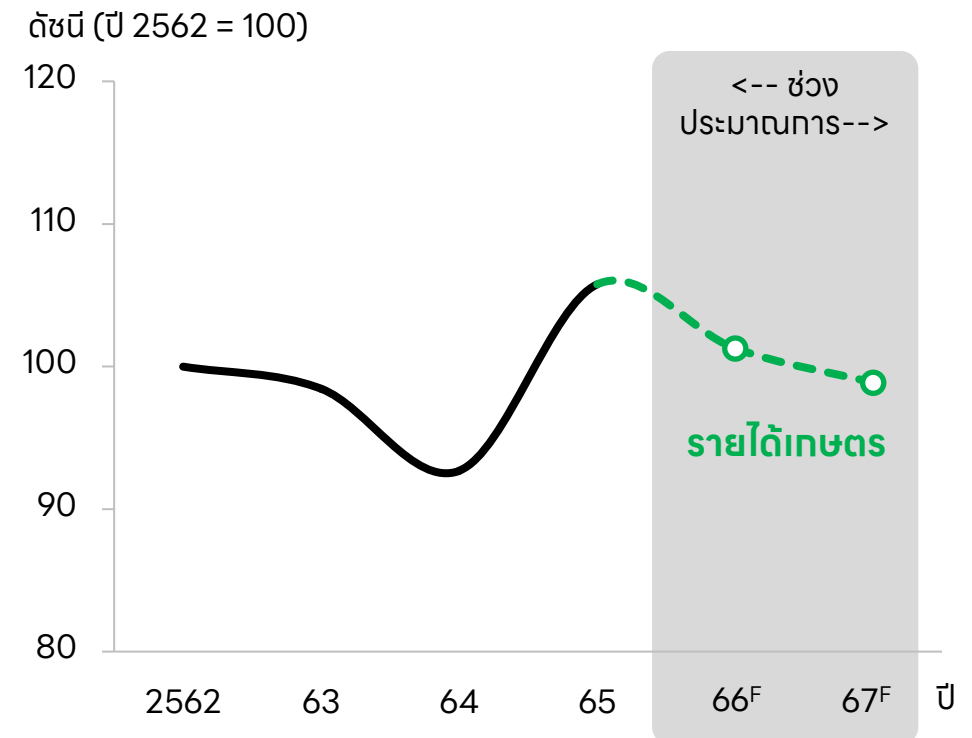
2566^F ▼
2567^F ▲

ดัชนีรายได้แรงงานนอกภาคเกษตรลดลงในปี 2566 ก่อนปรับตัวขึ้นในปีถัดไป

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณและประมาณการโดย สปท.

ดัชนีรายได้เกษตรกรภาคอีสานลดลงต่อเนื่อง ในปี 2566-67 จากผลกระทบภัยแล้ง

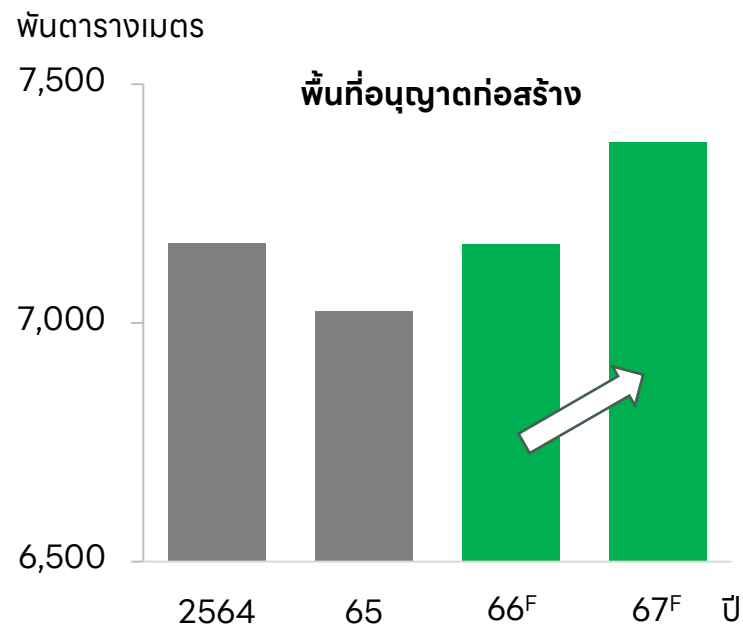
หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คำนวณและประมาณการโดย สปท.

การก่อสร้างภาคอสังหาริมทรัพย์ ในปี 2566 จากโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัย และต่อเนื่องถึงปี 2567 จากโครงการลงทุนภาครัฐขนาดใหญ่

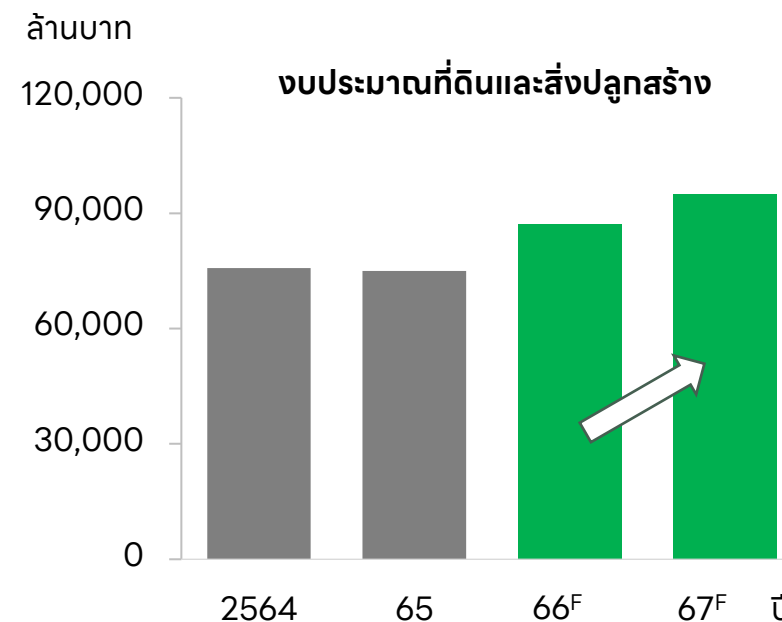
2566^F ▲
2567^F ▲

พื้นที่อนุญาตก่อสร้างเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับความต้องการที่อยู่อาศัยในระยะต่อไป

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณและประมาณการโดย สปท.

การก่อสร้างภาครัฐ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปี 2566-67

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง คำนวณและประมาณการโดย สปท.

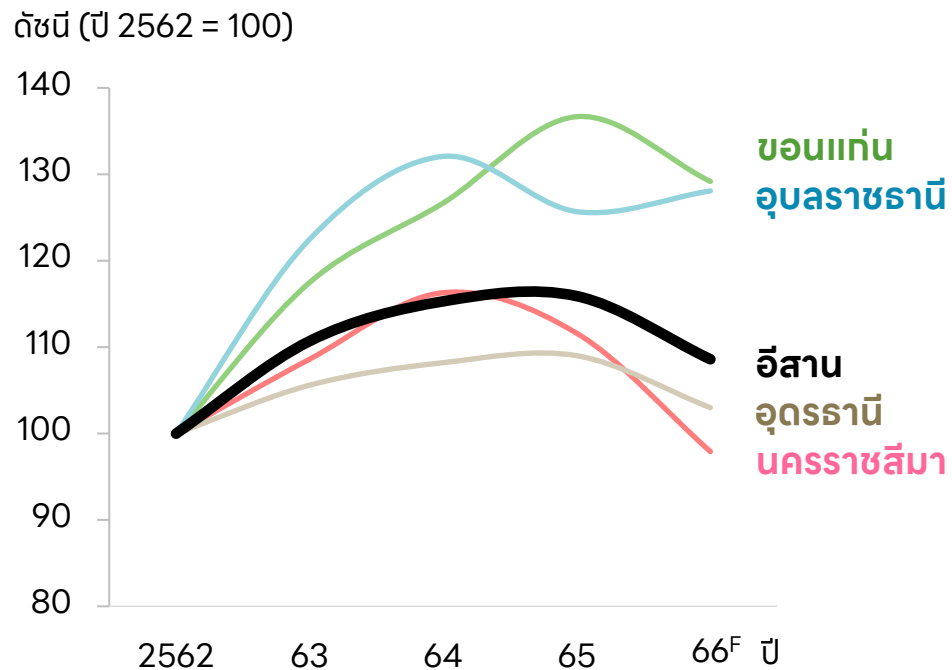
ภาคอสังหาริมทรัพย์ จะหดตัวในปี 2566 จากการเร่งซื้อในปี 2564-65 ที่มีมาตรการลดค่าโอนกรรมสิทธิ์และค่าจดจำนอง ขณะที่ ปี 2567 มีแนวโน้มขยายตัวเล็กน้อย โดยยังต้องติดตามปัจจัยเสี่ยงด้านกำลังซื้อ

2566^F
2567^F

จำนวนที่อยู่อาศัย (Unit) ที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงิน
ลดลงในปี 2566 จากที่เร่งไปในปี 64-65

หมายเหตุ : F คือ ข้อมูลประมาณการ
ที่มา : ธปท. คำนวณและประมาณการโดย ธปท.

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจกระทบการฟื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ ในปี 67

ภาระหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง

อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

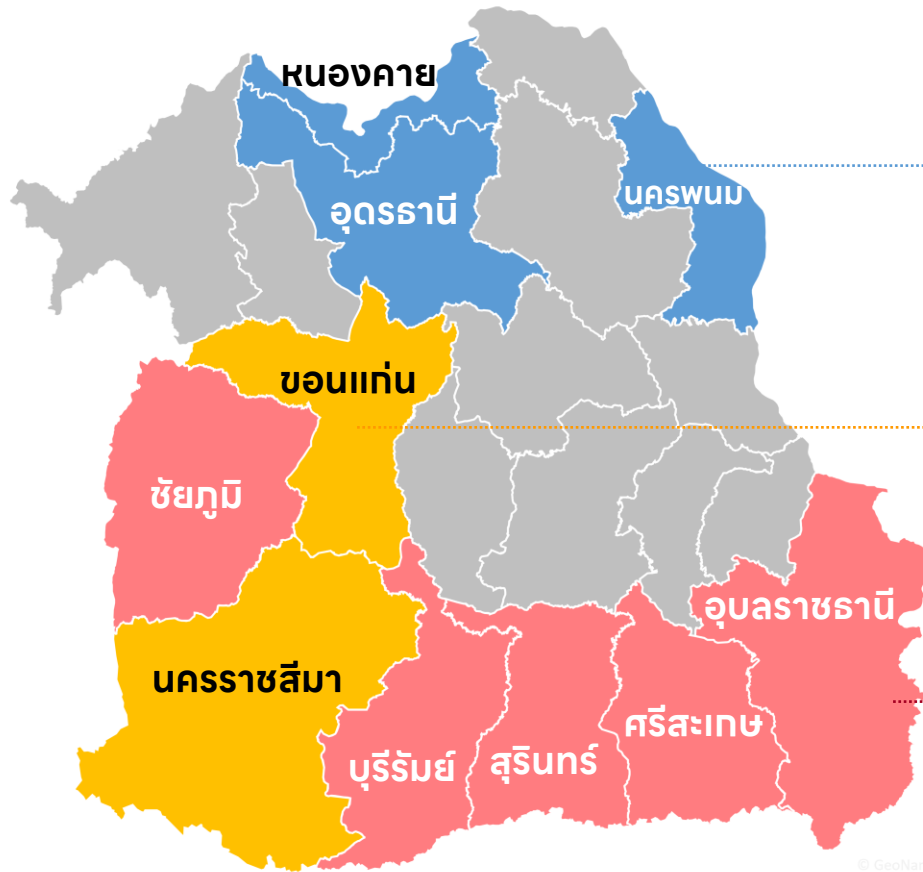

สถาบันการเงินระมัดระวัง
การให้สินเชื่อมากขึ้น

ต้นทุนก่อสร้างที่สูงขึ้น อาจกดดัน
ให้ราคาที่อยู่อาศัยปรับตัวสูงขึ้น

แต่ละจังหวัดในอีสานได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจแตกต่างกัน

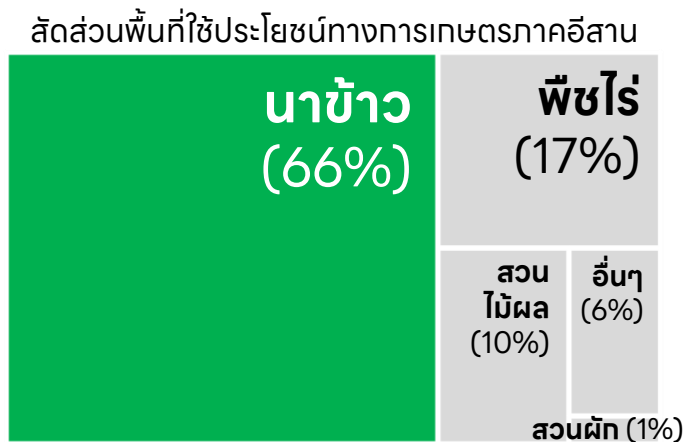
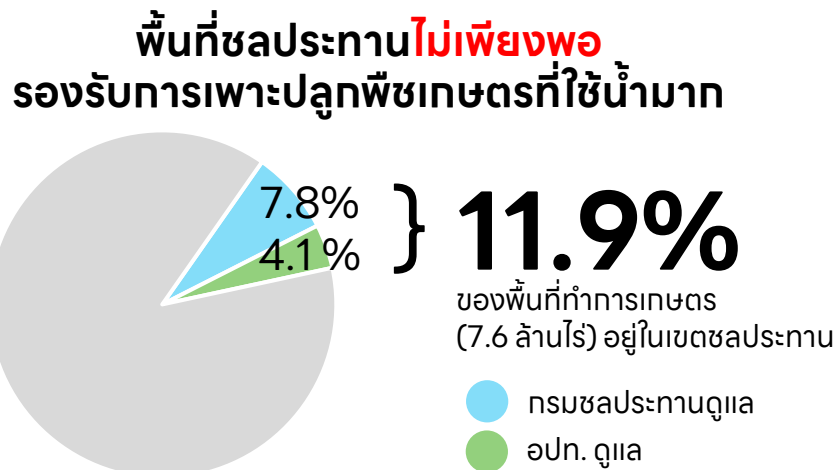
1. เศรษฐกิจการค้า
ได้ประโยชน์จากการฟื้นตัว
ของการท่องเที่ยว

2. เศรษฐกิจโลกชะลอตัว
กระทบการผลิตเพื่อการส่งออก

3. ภัยแล้งกระทบแหล่งปลูกข้าว
และอาศัยในพื้นที่อีสานตอนล่าง

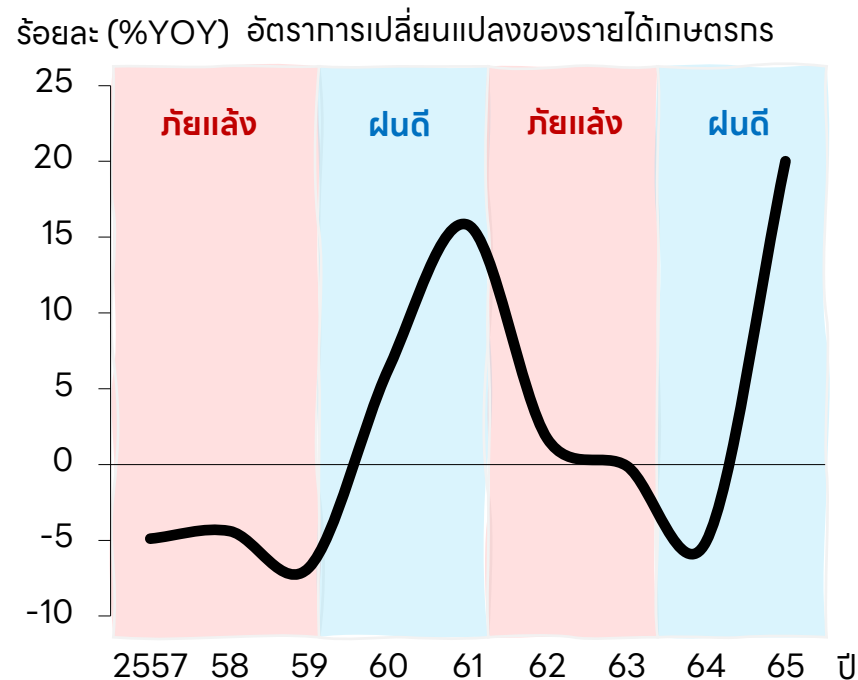
ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากเอลนีโญที่กระทบในระยะสั้นแล้ว ภาคเกษตรยังเผชิญปัญหาเชิงโครงสร้าง ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในระยะยาว

ที่มา: กรมชลประทาน (ปี 2566)
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ปี 2564)

การใช้ทรัพยากรน้ำกับพื้นที่เพาะปลูก**ไม่สมดุลกัน**
และสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน
นำไปสู่รายได้เกษตรกรที่**ไม่แน่นอน**

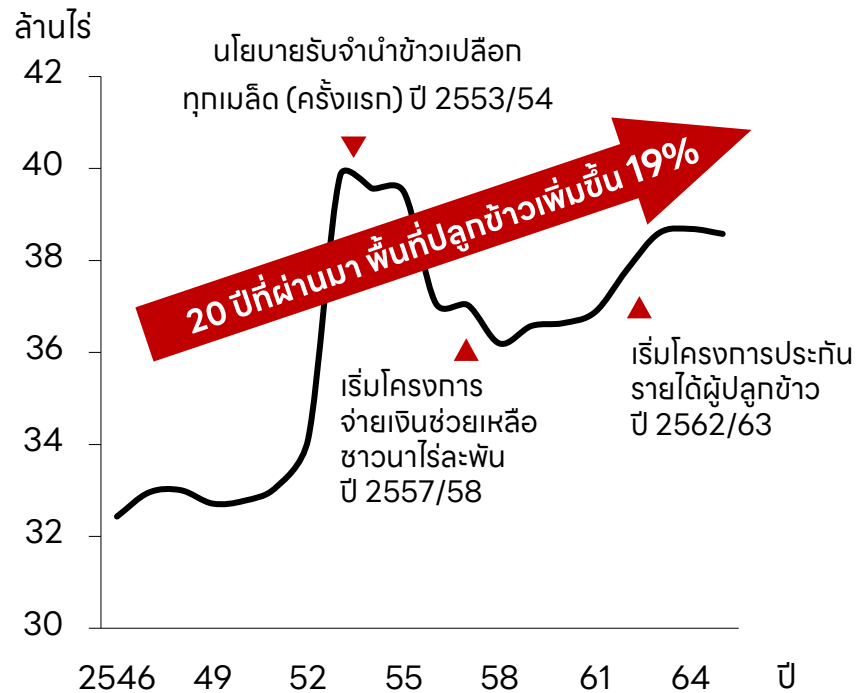

ปี 2564 ฝนตกดี แต่ราคาข้าวตกต่ำจากผลกระทบของ COVID-19

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายภาครัฐไม่สร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับตัว ทำให้เกษตรกรปลูกพืชหลักเพียงไม่กี่ชนิด ผลผลิตมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ

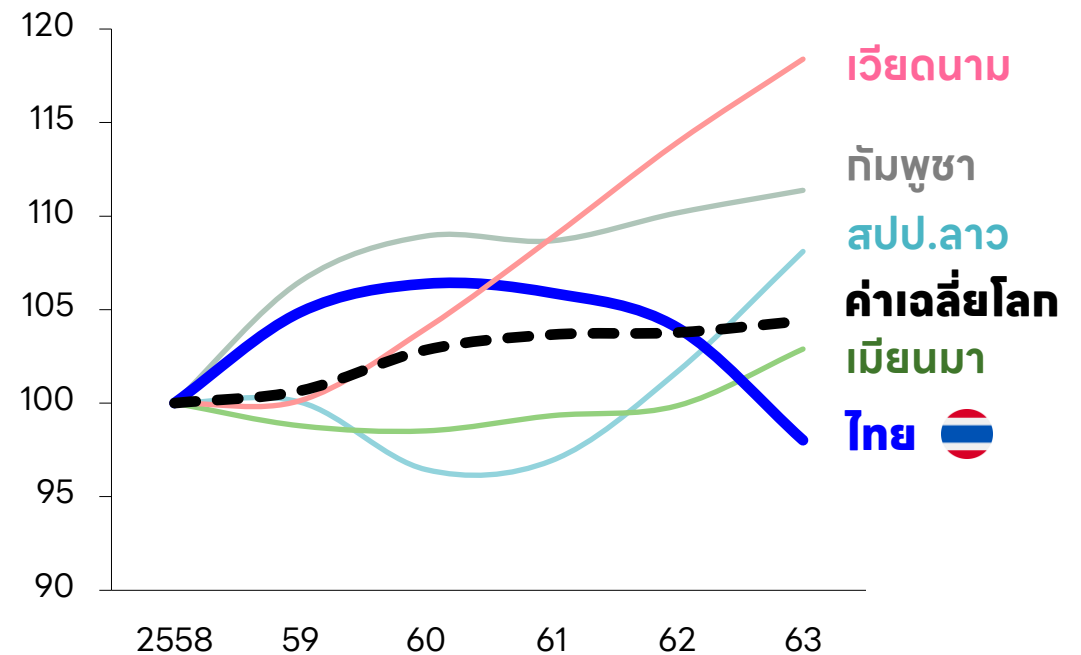
พื้นที่ปลูกข้าวเพิ่มขึ้น ตามนโยบายภาครัฐเป็นสำคัญ

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความสามารถในการทำเกษตรของไทยลดลง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลกและต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมด ที่ในอดีตไทยเคยทำได้ดีกว่า

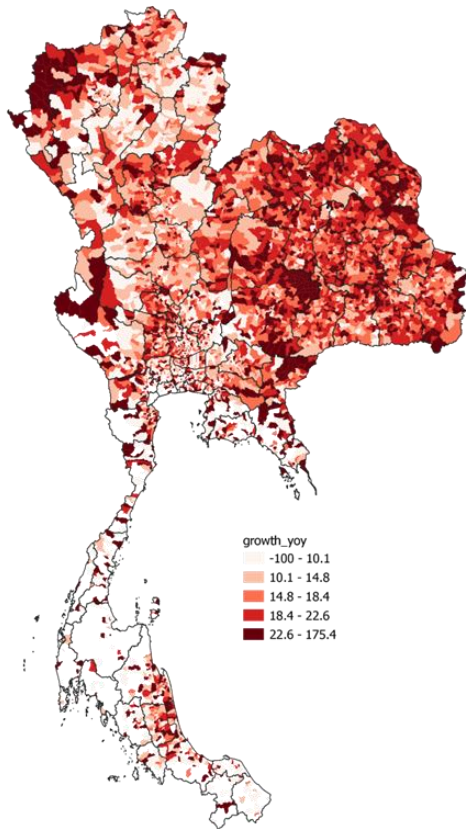
ดัชนีผลผลิตปัจจัยการเกษตรรวม
(ปี 2558 = 100)

ที่มา: Agricultural Total Factor Productivity Index (TFPI) ธนาคารโลก

อัตราการเติบโตของหนี้เกษตรกรอีสานสูงกว่าทุกภาค สะท้อนให้เห็นชัดถึงความเปราะบางและรูปแบบของการพัฒนาที่ผ่านมา

ภาคอีสานมีการเติบโตของ**หนี้เกษตรกรสูงที่สุด**
อัตราการเติบโต (%) ของหนี้ ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (2557-2564)

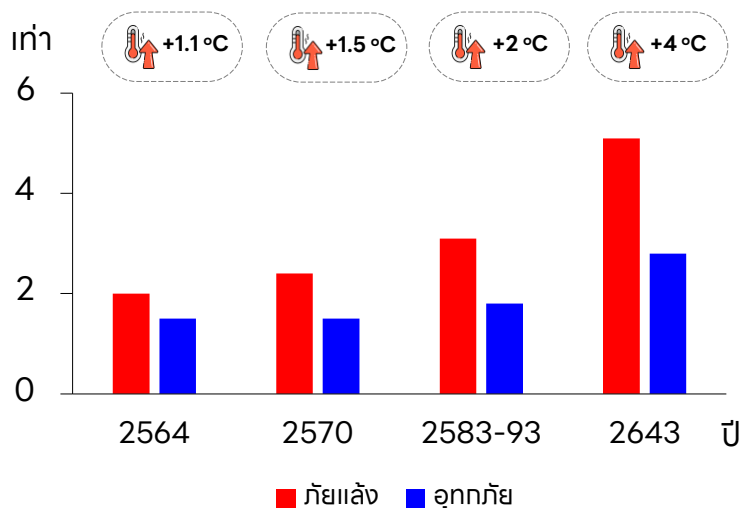
ที่มา : ข้อมูลสินเชื่อรายสัญญา ธ.ก.ส. และ สถาบันวิจัยป๊อวย สปท.

“เกือบ **80%** ของครัวเรือน
เกษตรกรอีสานเป็นหนี้
และมีหนี้สินเฉลี่ย
ต่อครัวเรือน**สูงที่สุด**”

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

มองไปข้างหน้า ความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป หากไม่เร่งปรับตัว ในระยะยาวจะทำให้การเติบโตของภาคเกษตรมีข้อจำกัดมากขึ้น

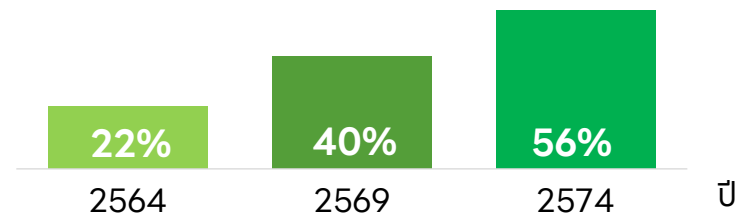
สภาพอากาศที่แปรปรวนมากขึ้น
จะทำให้เกิดภัยแล้งและอุทกภัยที่รุนแรงมากขึ้น

ที่มา: IPCC 2021
ระดับความรุนแรง (เท่า) เมื่อเทียบกับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2393-2443)

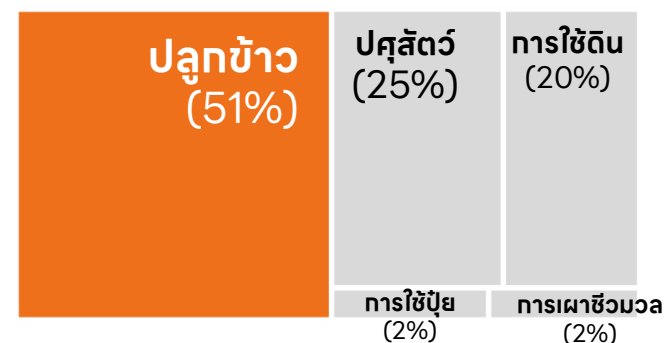
ผู้บริโภคทั่วโลกจะให้ความสำคัญ
กับสินค้าที่มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

(%) Household Population Share

ที่มา: รายงาน Who Cares, Who Does 2021
โดย Kantar, Europanel และ GfK

การปลูกข้าวปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดในภาคเกษตรอีสาน

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของปี พ.ศ. 2562

หากลงมือ **“เปลี่ยน”** ตั้งแต่วันนี้
อีสานยังมี **“ความหวัง”**

โครงการ “ศรีแสงดาวหมู่บ้านนาหยอด” จ.ร้อยเอ็ด

>> ทำน้อย แต่ได้มากและรักโลก “ลดต้นทุน เพิ่มกำไร ผลผลิตต่อไร่สูง”

คุณลินสมุท ศรีแสนปาง

เผา straw = เผาเงินทิ้ง
โถกลบตอซัง
= สะสมทรัพยากร
ในดิน

ดูเมล็ด ให้ดินดูแล้ว
โถกลบแทนเผา ช่วยเพิ่มปุ๋ยในดิน

เครื่องจักร + นวัตกรรมนาหยอด แม่ย่า
ลดต้นทุนแรงงาน ทำงานได้ไว ได้มาก

นาหยอด 1 กก./ไร่ ครั้งแรกของไทย
40*30 ซม. ข้าวมีพื้นที่แตกกอให้ผลผลิตสูง

บรรจุภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกร
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพาะปลูก

- ลดต้นทุนเมล็ดพันธุ์ **30 เท่า** สามารถเพิ่มผลผลิตได้ **2 เท่า**
- ครอบคลุมพื้นที่กว่า **5,000 ไร่** เกษตรกรกว่า **300 ครอบครัว** ได้ประโยชน์
 - ช่วยลดต้นทุนในการทำเกษตรกว่า **23 ล้านบาท**

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปข้าว ตำบลบ้านฝาง จ.นครพนม

>> รวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ สร้างผลผลิตอินทรีย์มาตรฐานสากล

คุณนงศ์ลักษณ์ อิศวสกุลชัย

เพาะปลูกตามหลักวิชาการ
ปราณีตทุกขั้นตอนการผลิต

อยากเห็นผู้บริโภคมีสุขภาพดี
จึง “ลดละเลิก” การใช้ “สารเคมี” เด็ดขาด

ผลิตภัณฑ์หลากหลายกว่า 36 รายการ
คุณภาพมาตรฐาน มีสุขอนามัย

สินค้าผ่านการรับรองมาตรฐานโลก
ผู้บริโภคให้ความไว้วางใจ

- สมาชิกเครือข่ายภายในจังหวัด **28** เครือข่าย **500** ครัวเรือน
- เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ **8 จังหวัดอีสาน** ครอบคลุมพื้นที่กว่า **25,000** ไร่

ไอบ้านฟาร์มเมอร์ จ.กาฬสินธุ์

คุณวุฒิพงษ์ พลอยวิเลิศ

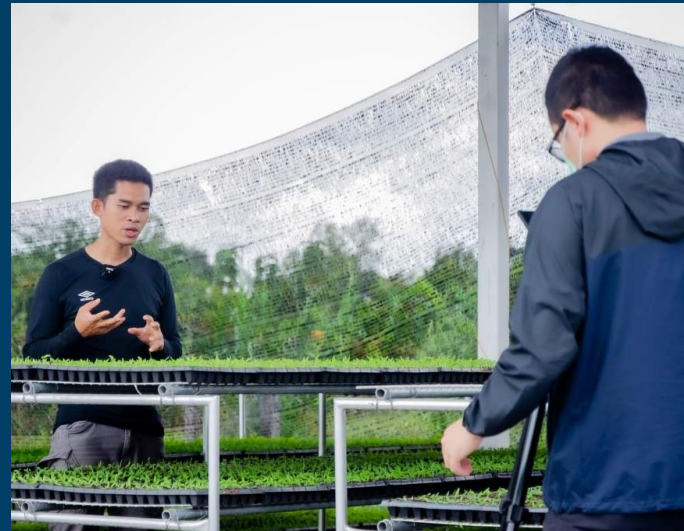
>> ทำเกษตรแบบไอบ้าน บริหารกิจการแบบสมัยใหม่ “ต้นทุนต่ำ ทำกำไรสูง”

ลาออกจากงาน ผันตัวมาเป็นเกษตรกร
อดทนต่อแรงกดดัน ด้วยความมุ่งมั่นสูง

เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือทำจริง
เน้น “ล้มให้ไว ลุกให้เร็ว”

คิดแบบเกษตรประกอบการ (Agri-Entrepreneur)
ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เชื่อมคนขาย-คนซื้อ

ทำเกษตรแบบบ้าน ๆ สื่อสารเป็นกันเอง
คนธรรมดาฟังเข้าใจ สามารถนำไปใช้ได้จริง

- คว่าโอกาสจาก “**กระแสและวิกฤต**” มาปรับตัวและเปลี่ยนแปลงให้เป็นรายได้ที่มั่นคง

คุณจิรวัดน์ มหาสาร

>> ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ยกกระดับสินค้าเกษตรอีสาน << จาก “Local สู่ เลอค่า”

คุณธัญญ์นภัส ทิ้งสุวรรณ

CHAKSARN จ.มหาสารคาม
ดีไซน์เสื่อทาทไทย ยกกระดับให้โมเดิร์น

THORR จ.อำนาจเจริญ
เปลี่ยนเสื่อทาทจักสาน เป็นของแต่งบ้านมีสไตล์

- สร้างสรรค์วัตถุดิบธรรมชาติ ให้ “มีคุณค่า เพิ่มการจ้างงาน แบ่งปันรายได้สู่ชุมชน”

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เครดิตรูปภาพ เครื่องหมายและสัญลักษณ์

เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์
ฟอนต์ตัวอักษร

: <https://www.flaticon.com/>

: https://seed.line.me/index_th.html

ธนาคารแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ขอบคุณครับ/ค่ะ